

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken September' 26-dik napján; 1817-dik esztendőben.

Török Birodalom.

A' Czerny György' történetéről, melyről annak idejében röviden írtunk vala, most ezeket olvassuk a' *Konstantzinápolyi* tudósításokban: — „A' *Kara Jorghy*, Czerni György (Fekete György) feje, melyet a' Belgradi Kormányozó ide küldött, még Augustus' 13-dik napja előtt megérkezett vala. Ennek a' némelly tekintetben nevezetes embernek ily szomorújátékosan történt kivégeztetése, mint könnyen képzelni lehet, sokféle hírekre szolgáltatott okot. Leghitelesebbnek lenni látszik a' felölle szárnyaló hírek között a' következő: Minekutánna ő a' Török határra megérkezett volna, *Semendriától* nem messze *Hassanye* nevű faluban *Boitza* nevű Knéshez szállott-bé, a' ki úgy tette, hogy őtet jó szívvel fogadja: de a' ki az ő odaérkezéséről a' Belgradi Baschát titkon azonnal tudósította, 's egyszersmind a' fényes *Porta* eránt viseltető hűségének bizonyosságául a' maga vendégének fejét is oda küldötte. A' Czerny György' fejét azonközben nem szegezték ki *Konstantzinápolyban*, mint ott közönségesen tselekedni szoktak, a' *Szeralj* kapuja' felibe. Elárultatását 's illy véletlen halállal történt elenyészését, részint azon gyűlölségnek lehet tulajdonítani, melyet az előbbeni rebelliónak alkalmatosságával a' véle egygyetnemértök ellen elkövetett kegyetlenségei által gerjesztett volt maga eránt, részint pedig annak a'

félelemnek is, melyet az ő messzire néző plánumaiból következhető veszedelmek szülhettek az odavaló lakosoknak elméjekben.“

Smyrna városában Augustus' 10-dik napján oly nagy égés volt, hogy néhány millió piasterekre teszük a' kárt, melyet okozott; 800 házak lettek hamuvá.

Konstantzinápolynak *Budyukdere* és *Pera* nevű részeiben vagy külső városában nagyon kegyetlenkedni kezdett a' peatis, még a' Török lakosok között is. A' Nagy Vezérhez tartozó emberek között tizet ölt-meg. Az *Austriai* Követséghez rendeltetve volt *David-der-Davidian* nevű *Kapu-Oglan* (Pázi) is meghalt benne. Nagyobb az, hogy még az *Austriai* Internuntius (Követ) *Bárá Stürmer* úr házanépe közzé is beopta magát ez a' veszedelmes nyavaja, 's az ő kisebbik, tulajdon, egy kilentz esztendős, igen jó reménségü fiát is elragadta, a' melly szomorú és veszedelmes történetre nézve a' Követ úr egész háznépével és a' követséghez tartozó minden személyekkel egyetemben, *Buyukderét* oda hagyta, 's onánét egy óratávolságnyira, *Belgrádba* vette lakását.

L o n d o n.

Az *Alligator* nevű *Anglus* kereskedő hajónak egy *Buenos-Ayresi* prédáló hajó által lett megtámodtatását, így adják elő bővebben a' közönséges levelek: — *Julius*' 5-dik napján, mikor az *Alligator* a' 28° 20' északi szélességhez 's a' 22° 10' napnyúgoti hosszúsághoz érke-

zett volna, napfeljőtekor egy hajót szemlélt-meg, mellyen két kék pántlikaformájú vonások között elnyúló fejjér vonásos czímerü zászlók voltak kifüggesztetve. Eza' hajó üzőbe vette vala az Alligator, 's három 3 tengeri mértföldnyi távolságról egy ágyú lövést tett reá. Az *Alligator* ezen jeladást eszébe vévén, jónak találta evezését siettetni: de a' prédáló hajó könnyebb evező lévén hozzá nem soká annyira közelített, hogy már tsak egy ágyúlövésre voltak egymástól, midőn a' prédáló hajó egy egész oldalról való lövést adván az *Alligatorra*, ez ekkor annak jeléül, hogy magát megadja, vitorláit lebotsátotta, 's kérdést tett a' prédálóhajónál, hogy ellenségnek akarja-e magát tartatni, vagy barátnak? tudára adván néki egyszersmind, hogy ő Anglus légyen. A' prédáló hajó' Kapitányának felelete a' volt; hogy ő barát: hogy ő a' *Buenos-Ayresi Tengeri-disznónak* a' vezérlője, és hogy nem egyebet akar, hanem az Anglus hajóra által menni 's megvizsgálni, hogy jó rendben vannak-e az irásai? — 's ezen néhány fegyveres kíséreléssel nem soká meg is jelenvén, azt kérdezte az Anglus Kapitánytól, hogy hát miért nem botsátotta-le vitorláit az első ágyúlövésre? — Azért, így felelt az Anglus Kapitány, hogy előtte ez a' zászló esmeretlen lévén, őtet tengeri tolvajnak lenni gondolta, 's úgy ítélte, hogy jó leszsz, ha lehet, kiállani előlle. — Igen de, így szollott a' prédáló Kapitány, ez által az Anglus Kapitány őtet a' maga útjában hátráltatta, midőn azt okozta, hogy ő az útjából eltérjen 's néki kergetésére jöjjön; melyre nézve az, néki ez által okozott kárt megfordítani tartozik. — Ezzel hozzá fogott az Alligatornak megvizsgálásához, 's az azon talált bort, krumplit, és zabot elvette, oly fogás alatt, hogy a' mi kárt vallott, vissza kaphassa. Az Alligator' Kapitánya *Asthor* azt kérdevé tőlle, hogy nem viseltetik-e az Anglus zászló eránt

illendő tisztelettel? ekkor a' prédáló Kapitány a' maga zászlójára mutatott 's ekképpen felelt: — *Tsak ez érdemel egyedül tiszteletet.*

Ezen prédáló hajón tsaknem mindenféle nemzetbeli hajóslegények, legtöbben pedig Anglusok találtattak. Egy másod rangú tisztjek, a' ki Hadnagy titulust adatott magának, Frantziának látszott lenni, 's úgy tettett, hogy a' Kapitány' gorombáskodásának minden módon ellene állani iparkodott. Az Anglus hajósoknak beszélték a' prédáló hajónlévő emberek, hogy ugyan ők néhány napokkal ez előtt egy Anglus Brigget egészszen kiperdáltak 's azután minden rajtalévőkkel együtt elsüllyesztették, 's ha az Alligator tsak egy ágyut kisütött volna reájok, ezzel is úgy tettek volna. Az említett Hadnagy, nagy mérsékléssel viselte magát; tsak egyszer másszor szollott egygyet kétőt. — Hogy mind ezek valósággal így történtek, az Alligatoron találtató útasok közzül haton adtak rolla bizonyágtévő irást.

Belső Minister Lord *Sidmouth* 's a' Londoni Lordmájor September' 6-dikán olyan jelentéseket kaptak, hogy *Londonban* azon éjjel támadás fogna történni, hogy a' támadók azon a' piatzon, a' hol a' Bartholoméus' vásárját szokták tartani, 's a' melly a' nép' öszszegyülekezésének helye szokott lenni, dárdákkal és egyéb fegyverekkel felkészülve, öszszeseregleni, onnét a' Bankóházra ütni, 's közönséges zendülést támasztani fognak. Hivogató czédulák hotsátattak széllyel, mellyek által egy közel-lévő tsapszéken tartandó vendégségre a' Parlamentum' reformáltatásának barátjai meghivattattak. Azonközben minekutánna az előljárók ezen kortsmán minden vizsgálódásokat megtették volna, úgy jött-ki, hogy ott semmi vendégséghez való készületek tétetve nem voltak. A' Lordmájor mindazáltal egész éjjel vigyáztatott; maga is egész

éjjel le nem feküdt, 's a' város' katonáit egész éjjel jártatta le 's fel az utzákon. Hasonló vigyázattal töltötte-el Minister Lord *Sidmouth* is az egész éjtzakát; lovas katonaságot küldöztetett megszűnés nélkül le 's fel az utzákon; tartalék csoportokat állítottatott ki sok helyekre. Ezek a' készülétek rettentették-e el a' nyughatatlanokat a' lármatsinálástól, vagy pedig talám az egész fenyegetődzésnek nem lehetett semmi fundamentuma? elég az a' dologhoz, hogy az egész éjtzaka nagy tsendességgel telt-el, és sehol semmi nyoma nem találtatott semmi féle zenebonáskodásnak. —

Egy más tudósításban ilyen megjegyzésreméltőkörnyülállásokat találunk ugyan ezen történetről: — „Ez a' *Bartholomeus'* vásárja, úgy mond, a' nagy barom piatzon esik, és három napokat tart: de nem foly itt semmi kereskedés, semmi vásár; tsak vigadozás végett gyülekeznek össze a' pórserég. Bőséggel találhatik itt ilyenkor, vándorló komédiások, szemfényvesztők, vadállatmútatók, pogátsaárulók, kötélentántzolók, és minden féle kauklerek' társasága. Egymás hátán tolong 's boljong itt minden, a' ki Londonban a' lármás időtöltést szereti. Ez az időtöltés Sept. 6-dikán kezdődik. Úgy látszik, hogy azon hívogató czédulák által, mellyekkel valamelly ismérletlen kezek a' Parlamentum' reformáltatásának barátjait egy vendégségre, ezen napon estvére meghívták, ez úttal tsak a' népnek hajlandóságát akarták megpróbálni, hogy megtudhassák mit lehessen tőlök várni, ha más alkalmatossággal és más helyen valami efféle valóságos próba talál tétettni.“

Londonban most meg van tiltva a' tolongás' távoztatása végett, hogy az afféle taliskás vagy toló tajgás emberek, a' lak holt szenet 's egyéb efféle apróságokat az utzákon ilyen taliskákon le 's fel hor-

danak 's ezekkel imitt amott megállván portékáikat árulgatják, oly helyeken, mellyek a' gyalogjáró emberek' számára vannak határoztatva, megálljanak. Nem régen történt, hogy egy szénáruló a' taliskájával megállott egy ilyen tiltott úton. Nem soká oda ment egy politziai katona, 's a' taliska' szarvait megfogván tolni kezdte azt a' Biró' háza felé, parantsolván a' paraszt szenesnek, hogy mennyen véle. A' paraszt engedelmeskedik; megérkeznek a' Biróhoz, a' ki azonnal megitéli a' parasztot, 's parantsolja néki hogy a' fél forintból álló büntetést fizesse-le. A' paraszt engedelmeskedik; lefizeti a' fél forintot, 's azt mondja, hogy már most a' katona, a' ki ötöt Biró' eleibe hozta, az is fizessen éppen annyit, minthogy éppen azt a' törvényt hágtá által, mellyet ő tudniillik, hogy a' taliskát ő is ott tolt a' biró' háza felé, a' hol a' gyalogok járnak. Meg kellett a' szegény katonának is fizetni ugyan azon birságot.

Sz. Ilona.

A' *Londoni* újságok egy levélből, a' melly Juliusban indult ezen szigetről, ilyen megjegyzést adtak ki: — „Bertrand né, a' ki valamint másutt mindenütt és mindenkor, úgy itt is miad ez ideig meg nem szünt vidám és jó kedvű lenni, nem régen lebetegedvén 's a' szülésen szerentsésen által esvén, 's ezen betegségének ideje alatt ötöt Bonaparte is meglátogatván, a' Grófné karjára vette a' gyermeket, 's ily tréfás szavakkal nyujtotta oda *Bonaparténak*: — „*Sire!* Örvendek, hogy egy nagy ritkaságnak mutatásával szolgálhatok — rövid szókkal, egy oly idegent mutatok be Felségednek, a' ki legelső és még tsak egyedül az, kinek megengedettett, hogy ezen Sziget' Kormányozójának vagy pedig az Angliai Titoknokministernek engedelme nélkül, Felségedhez közelithessen.“ — *Bonapartét* nagyon megnevettette ez a' jeles mondas.

Spanyol Ország.

Generális *Lacyrol*, a' ki Barsello-nában halálra ítéltetvén Majorca szigetére vitetett, 's azolta az újságírók által néhány versben megöletett, feltámoztatott, 's megint megöletett, 's az ott lévő Dominikanusok által el is temettetett, most ismét így irnak egy Párisi újságlevélben: — „Úgy látszik, hogy *Lascyt* már tsakugyan megölték. Nem lehet tudni, hogy valyon azon várban, a' hova kísérték volt, meglőni akarták-é, vagy talám lágyítani szándékozták az ő halállal való büntettetését: hanem ő, midőn magát a' partra lett kiszálláskor tsak örzőivel magánosan lenni szemlélte volna, megszaladott, 's a' katonák kivont kardalutánaeredvén 's magát ő ezek ellen védelmezvén, össze vagdaltatott.

Némely Madridi magános tudósítások szerint a' Spanyol Országglószék azt kívánja Angliától, hogy — 1)ször, a' rabszolgvásárt még az 1820-dik esztendőig folytathassa — 2)szor, hogy azon 4,400,000 forintokból álló kárt, mellyet az Anglusok a' Szeretsen rabszolgákkal terhelt Spanyol hajóknak elfogdosása által tettek, fizessék-meg.

A' Spanyol Királyné, kinek szülése ugyan nagyon terhesen és 48 órákig tartott kínos szenvedések után ment véghez, már most egészen jól érzi magát, Aug. 27-dikétől fogva minden nap' fennjár, 's a' leányát maga szoptatja.

R o m a.

A' *Diario-di-Roma* nevű újságban ezeket irták September' 3-dik napján: — Minekutánna a' F. M. Lajtnánt Gr. *Wallmoden-Gimborn* ő Ex.ja vezérlése alatt

lévő 's Nápolyból hazájokba visszatért Austriai Cs. K. seregek, a' magok itten való általútozásokot elvégezték volna, el nem múlathatjuk róllok ely ditsérettel emlékezni, a' mellyet tsak valamelly fegyveres sereg a' maga példás és ditséretreméltó fenytéktartása által érdemelhet. A' Generalis és Stabális Tiszturak elébb a' Státustitoknok Kardinálisnál a' magok Udvarlássokat megtévén azután az a' szerentséjek volt, hogy Pápa ő Szentségének is bemutattattak, a' ki őket nagy kegyességgel fogadta. Ugyan ők a' Kormányosót, 's a' Kintstármestert meglátogatták. Megillető volt őket szemlélni, midőn a' Vaticanum templomba egygyütt bemenvén, ott a' Mindenhatóhoz a' magok hálaadásokat felbótsátották, a' melly religiói 's valóságos jó keresztényi magokviséletének a' közönség előtt való megbizonnyítása által, mindenektől betsületet nyertek.

Frantzia Ország.

Sept. 12-dik napján megérkezett Hertzeg *Wellington Hagenau* a 's az ott fekvő Austriai Cs. K. seregeknek gyakorlási próbatartásához 's mustrálásához még az nap' hozzá fogott; azon napon az itt fekvő 's magokat néhány napoktól fogva gyakorló ágyuzók seregével, 13-dikban reggel pedig a' gyalogsággal és lovassággal tétette-meg ezen próbákat. A' lovasságot két, ugy mint a' *Bavariai* Koronaprintz nevét viselő és a' *Risch Dragonos*, a' gyalogságot pedig 3, u. m. a' *Renát* Cs. Fő Hertzeg, a' volt *Benyovszky* most Maximilian Király, és Gyulay Regementjeik formálták. Innét *Colmárba* ugyan tsak az Austriai nagy fő hadiszállásra vette útját a' Hertzeg.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Sept. 23-ik napján 309 — 24-dikén 307³/₄ — 25-dikén 307¹/₂ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Buda Sept. 21-dikéről. — A' megboldogultt Palatinusné *Hermine* Cs. Kir. Fő Hercegasszonynak szomorú kimulása után más nap úgymint e' folyó Hónap' 16-dikán össze gyültek a' Pesti Kir. Universitásból több Orvos Doctorok, Seborvosok, és Bábamesterok az Udvari Orvosokkal egyetemben. Minekutánna ezek külsőképpen szorosán megvizsgálták volna az idvezültt Fő Hercegasszonynak holttestét, végre jelenlétekben fel is nyitott az. Minden a' főnek, mejjnek, és hasnak üregekben lévő részek ép és sérelem nélkül való állapotban találtattak. Mellyre nézve minden jelenlévő Orvosok úgy ítéltek, hogy a' halálnak okát egyedül csak azon szörnyü görts rángatódzásokban kell keresni, mellyek mind a' két kisdedeknek elszülések előtt 's után, beállottak, minden segittő eszközök mellett is újra elkezdődtek, és a' szülésnek mesterség által való segítését elmulhatatlanul szükségessé tették. És éppen ezen mesterséges szülésnek lehet köszönni a' Kisdedeknek életét, melly hogy minden megbivántató esmerettel, figyelemmel és ügyességgel ment véghez, annak élő Tanúbizonyságai a' két életben lévő Tsetsemők. De bizonyágot tesz ugyan arról továbbá még az is, hogy a' holttest Felnyitásából semmi olyan nyomokra akadni nem lehetett, mellyek ellenkező gondolatra adhattak volna alkalmatosságot.

E' folyó Hónapnak 17-dikén vagy is Szerdán történt a' Fő Hercegi Kisdedeknek megkereszteltetéssek. Cs. K. Fő Herceg *Antal* Ő Cs. Kir. Hercegségének a' Palatinusnak testvére Bétsből éppen ezen alkalmatosságra csak kevéssel ezen ceremóniának végre vitele előtt megérkezett. És mivel a' kisdéd Fő Hercegnek Felsőges Urunk a' Kereszt atya, de a' kinek

most Erdélyi utazásai miatt jelen lenni nem lehetett, tehát képét *Antal* Fő Herceg viselte. A' Fő Hercegi Kisasszonykát pedig Nagy Anya *Amália Anhalt Bernburg Schaumburgi* Fejedelem Asszony tartotta a' Keresztvizre. A' Fő Hercegi Kisdedek ezen neveket vették-fel a' Kereszttségben, nevezetesen a' Fő Herceg *István (Király) Ferentz* és *Victor*, a' Fő Herceg Kisasszonyka pedig *Hermine Amalia Mária* nevekre kereszteltettek. Egy oltár éppen csak erre az alkalmatosságra készítettet fel a' Kir. várban, melly előtt Főtiszt. és Nagy Méltóságú Bátor *Fischer István* Egri Ersek úr ő Excelentziája vitte véghez a' szent ceremóniát, az egész Fő Hercegi Udvarnak jelenlétében fényes pompával.

E' folyó Hónapnak 18-dikán reggel 9 órakor az idvezültt Fő Herceg asszonynak meghidegültt tetemei a' Királyi várnak nagy szalájában közönséges látásra kitétettek, minekutánna a' Pesti Reformatusok Gyülekezetének nagy érdemü és tudományü Predikátora Főtiszt. *Cleynmann* úr buzgó áhítatossági ceremóniák között megáldotta volna azokat. A' Szála egészen fekete posztóval be volt vonva, a' Kir. Fő Hercegi, és Fejedelmi Tzimerekkel beaggatva, és igen sok gyertyákkal ki volt világítva. Közepén volt egy magas alkotmányon az idvezülttnek holtteste, mellynek ábrázatvonásai meghidegülve is azt a' szelidséget, kegyességet, és áldottszívűséget mutatták, mellyek a' megboldogultt Fő Hercegasszonyt életében mindeneknek tiszteletére méltóvá tették. Maga a' holttest ezüst készületü ruhába volt öltöztetve, az pedig a' min nyugodott aranybol volt munkálva. Szüntelen strázsát állottak mellette az Udvari szolgák, és ezek előtt a' Korona őrzőji egész a' temetési pompák kezdődésének órájáig, melly Szombatra délután

nál 4 órára határoztatott. Erről hivatalosan eddig az ideig csak ennyit tudunk még, hogy az eltakarítási gyászos pompa így rendeltetett vala el: A' Budai Várból ki indulván a' kíséző sereg, az újkapun le megy a' Duna hidjáig, innen Pestre által a' nagy Hidutszán végig, 's az Országút hosszában a' Ketskeméthyi Kapú felé a' Reformatum Templomhoz tart. Itt a' fő Uraságok öszvegyülekezve fogadják el a' holttestet. A' kíséző sereg ilyen rendet tart: Legelől mennek a' Pest Vármegyei Huszárok, — azután Lovások egyenként, — továbbá egy Osztály Cs. K. Lovas Katonáság, — ezeket követik két Fő Herczegi Kamarások, — ezeket ismét két Predikátorok, — most következnek a' Fő Herczegi Cancellariának alsóbb Tagjai, — utánnok ugyan annak Felsőbb Tagjai, — ezekután a' Palatina's Cancellariának Directora, és 3 Udvari Orvosok, — ezeknek nyomokba mennek a' szolgálatban lévő Kamarás Urak és Adjutánsok, — utánnok a' fő Udvari Mester, — itt megy a' gyászos szekér a' testtel, mellyet 8 Udvari Tisztek, ugyan annyi Inasok, és 24 Granátérosok a' Koronárözők között fognak környékezni, — ezt követik egy Kompania Granátérosok, — egy Osztály Lovasság, — a' fő Udvari Mesterné Udvari Dámákkal, — a' Kamarás Asszony és Komornák, — ismét a' Komornák, — ismét egy Kompania Granátérosok, és végre egy Osztály Lovasság.

Ő Cs. K. Fő Herczagsége a' Palatinus *Antal* Cs. Fő Herczegnek, és az Idvezült Fő Herczeg Asszonynak Édes Anyjának, 's *Emma* és *Ida* testvéreinek társaságában, ugyan Szombaton reggel korán *Csabára* elútazott.

* * *

Pest *September* 18-dikán. — A' Felsőbb helybehagyással megerősített Magyar Penziói-Intézetnek rendes ülése még

Julius 13-dikára volt rendelve. De bizonyos akadályok miatt annak akkor lehetetlen volt megesni. E' folyó *September* 7-dikén tartatott tehát az *Sz. István Rendje* Keresztes Vitézze, és a' Magyar Királyi Helytartó Tanátsnál Tanátsos, Mélt. Borsodi és Katymári *Latinovits János* úrnak személyes előlülése alatt. Világosságra jött ezen ülésben, hogy minémü előmeneteleket tett már eddig az ideig ez az Özvegyekre 's Árvákra nézve olly jótévő Intézet. Annak Tagjainak száma 464-re ment, kivévén azokat kik vagy meghaltak vagy pedig penziójok van. Az Intézetnek tőkepénze 229, 661 for. 4½ kr.-okból áll; és a' rendszabások szerint 5 szolgálatra nem alkalmas Tagjai magának ezen Intézetnek, továbbá 62 özvegyek, és 14 árvák részesülnek a' penzióban.

* * *

S. N. Patakon e' folyó *September* 2-dikán korán reggel 4-edfél óra tájban tűz támadott. A' Külső Városban a' régi vár megett egy Katona Istállót gonosz indulatból felgyújtottak. Talán ha tsendes lett volna az idő, elnyomták volna a' tüzet; de éppen nagy szél talált fúni ugyan akkor. A' lángok szürnyü sebességgel harapództak mindenfelé, úgy hogy egy fertály óra alatt 14 házak és a' Herczeg *Bretzenheim* Majorja is, minden benne lévő étellel és takarmánnyal együtt egészen semmivé tétettek. A' kárt mellyet ez a' szerentsétlenség okozott többre teszük mind öszve 100,000 forintnál.

* * *

A' *Hegyalján* még a' múltt *Augustus* Hónapnak 24-dikén szörnyü nagy jég esső volt. Mint egy kisebb szerü tyúktójas, akkora jegek hullottak, és szegletesek voltak. Ellehet gondolni, hogy melly nagyon megrongálták ezen nagy jég darabok azokat a' szőlőket, mellyeket ért a' veszedelem. Nagy szerentse